

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני א' שבט תש"פ | דף היומי בבלי: ברכות כד.

דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד סעיף ג'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ז' 'ובעונותינו' עד פרק ז' 'וביותר מזה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק א משנה ט עד פרק א משנה יד

מתי הכי טוב ללמוד דף היומי: בבוקר, בצהריים או בלילה? - שו"ת נדיר ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א | "אני רק הנהג, וזה הסיפור שהייתי עד לו. את המסקנות תסיקו בעצמכם..." | לפתע שאל הרבי: "מה אני עושה כאן באמריקה?" | 1813

הדף היומי

מתי הזמן הטוב ביותר ללמוד את הדף היומי - בבוקר, בצהריים או בלילה? האם עדיף לשמוע שיעור או ללמוד בחברותא? ומהו המקור לדברי מרן הגראי"ל שטיינמן זי"ע שהמתחיל בלימוד הש"ס בדף היומי יזכה להאריך ימים עד שיסיימו?

שו"ת נדיר ומיוחד ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א בעניני לימוד הדף היומי

יחיאל סבר

בחדר הצנוע שוררת דממה. מרן שליט"א יושב על מקומו בראש השולחן, מאזין לשאלות אותן מעלה בפניו נכדו נאמן הבית ומשיב דעת תורה ברורה.

האם ראוי לכל יהודי ללמוד דף היומי? - מרן שליט"א: "למי שלא יכול ללמוד יותר".

מי שלמד דף היומי וסיים את הש"ס, האם ראוי שילמד עתה עמוד יומי עם תוספות, או להמשיך באותה מתכונת של דף ליום בלי תוספות? - מרן שליט"א: "דף עם תוספות".

שיעורים שנמסרים רק בימות החול ולא בשבת, האם ילמדו כל יום מעט יותר מדף, או שני דפים ביום שישי? - מרן שליט"א: "צריך להתאמץ גם בשבת".

ללומדים שאינם מתגוררים באזור יחד ואינם יכולים להשלים בשבת את השיעור? - מרן שליט"א: "ביום שישי שני דפים".

יהודים שהחלו ללמוד את הדף היומי במחזור הלימוד הקודם וכאשר הגיעו למסכת עירובין 'נשברו' והפסיקו את הלימוד

צמרמורת של התרגשות חולפת בכל עת שדורכים על מפתן הבית המפורסם בעולם, רחוב רשב"ם 23. במדרגות מחוץ לבניין, אנו נדחקים בין ההמונים המגיעים לכאן מכל העולם, לשחר לפתחו של גדול הדור, לקבלת הכרעה, הכוונה וברכה.

לקראת סיום הש"ס מסדר לימוד הדף היומי, ביקשנו להעלות על שולחנו של מרן שליט"א, הלומד מדי יום שמונה דפים בתלמוד בבלי ומסיים בכל שנה את הש"ס כולו ואת התורה כולה, שאלות הנוגעות ללימוד הדף היומי עימן מתחבטים לומדי הדף ומגידי השיעורים, לזכות לשמוע דעת תורה והכרעה ברורה לכל שאלה.

סיום הש"ס העולמי מהווה הזדמנות פז יקרת ערך לשמוע דעת התורה הקד' בשאלות המתעוררות מעת לעת על ידי לומדי הדף. את השאלות העלה בפני רבן של ישראל שליט"א, נכדו חביבו ונאמן ביתו, הרה"ג ר' יעקב ישראל קניבסקי שליט"א.

הזמן הרב והנדיר שהקדיש מרן שליט"א, להשיב לכל השאלות הנוגעות ללומדי הדף היומי, העיד יותר מכל על חביבותו הרבה ללומדים המקדישים את זמנם ומתמסרים לעמל התורה מדי יום.

שליט"א: "להשאיר".

כשאדם לומד בהרהור, לדוגמא כששומע שיעור, האם מקיים בזה מצוות עשה בכל מילה כמו אדם המוציא מפי? - **מרן שליט"א: "כן".**

כאשר שומעים את הדף ממגיד השיעור ולא מוציאים בפה את מילות הגמרא, האם יוצאים ידי סיום מסכת? - **מרן שליט"א: "זה גם טוב".**

אדם שלומד שיעור קבוע בבוקר ויום אחד קם מאוחר, אם הוא ילך לשיעור הוא יפסיד תפילה במנין. מה עדיף, להתפלל במנין ולהפסיד את השיעור, או ללכת לשיעור ואחרי השיעור להתפלל ביחידות?

מרן שליט"א: "מה קודם?" - תמיד מתפלל ואחר כך הולך לשיעור. כעת קם מאוחר ואם ילך להתפלל במנין יפסיד את השיעור. **מרן שליט"א: "יעשה כסדר".**

בדף היומי כשמפסידים דף, מה עדיף, האם להשלים את הדף למחרת ולאבד את קצב הלימוד עם כולם, או לדלג ולהמשיך יחד עם כולם היכן שהם אוחזים, לסמן את הדף החסר להשלים אותו מתי שיתאפשר? - **מרן שליט"א: "ישלים מיד".**

מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל אמר שמי שמתחיל ללמוד דף היומי זו סגולה שיחיה עד שיסיים את הש"ס, האם יש מקור לזה? - **מרן שליט"א: "סברא"** (עיין ירושלמי ספ"ק דנזיר ראוי היה זה למיתה אלא שתלה לו נזירותו).

בשעת סיום האם יש עניין שכל אחד יאמר הדרן עלך, או כל הלומדים יוצאים באמירת ההדרן של מגיד השיעור? - **מרן שליט"א: "לכתחילה כדאי שגם יגיד".**

כאשר מגיד השיעור אומר את ההדרן, האם לומר כלשון חז"ל בלשון יחיד, או לומר בלשון רבים, בשביל לומדי השיעור? - **מרן שליט"א: "כמו שכתוב בנוסח".**

בסדר קדשים שיש הרבה מסכתות קצרות, האם יש עניין לערוך סעודה בסיום כל מסכת, או לערוך סעודה אחרי שמסיימים כמה מסכתות? - **מרן שליט"א: "כל מסכת".**

רבבות לומדי דף היומי בכל העולם מבקשים את ברכתו של רבינו שליט"א שיצליחו בלימוד הדף היומי ויסיימו את הש"ס. **מרן שליט"א: "גם את הירושלמי... ברכה והצלחה".**

מה הברכה שאפשר לומר בשם מרן שליט"א לכל לומדי הדף היומי? - **מרן שליט"א: "שיתנו להם ללמוד".**
(מתוך הקונטרס המיוחד 'ששמת חלקנו' ש"ל לרגל סיום הש"ס)

הקבוע. כעת הם חפצים להתחיל שוב את לימוד הדף היומי ממסכת ברכות, אך חוששים שמא יפסיקו שוב את קביעות הלימוד כשיגיעו למסכת קשה. מה אפשר ליעץ להם? - **מרן שליט"א: "עירובין זה לא גמרא קשה"...**

יש בעלי בתים שבשבילם זו גמרא קשה... - **מרן שליט"א: "חומש גם קשה"...**

מה הם יעשו? - **מרן שליט"א: "להתפלל"** (עיין נידה דף ע' מה עשה אדם ויחכם וכו' ויתפלל וכו').

מה יכול לעשות מגיד השיעור על מנת לגרום להם להישאר בשיעור גם במסכתות הקשות? - **מרן שליט"א: "יסביר להם את הגמרא".**

מתי הזמן הטוב ביותר ללמוד את הדף היומי, בבוקר, בצהרים או בלילה? - **מרן שליט"א: "בבוקר"** (עיין מ"ב ס"י קנ"ה סק"ב).

האם גם לאברכים ראוי ללמוד בנוסף לסדרי הלימוד שלהם בכולל את הדף היומי? - **מרן שליט"א: "לא נהגו".**

האם לבחורי ישיבות ראוי ללמוד דף היומי מלבד סדרי הישיבה? - **מרן שליט"א: "לא יזיק".**

מי שהחל ללמוד מסכת אחרת, האם להפסיק את המסכת שלומד בה ולהתחיל בלימוד הדף היומי, או לסיים קודם את המסכת ולאחר מכן להצטרף היכן שאוחזים כולם? - **מרן שליט"א: "שילמד את שניהם".**

אדם שסיים ש"ס כמה פעמים בדף היומי, ואינו יכול ללמוד גם בבלי וגם ירושלמי, האם להתחיל ללמוד ירושלמי, או לחזור שוב על ש"ס בבלי? - **מרן שליט"א: "שניהם, גם בבלי וגם ירושלמי".**

ואם לא מצליח שניהם? - **מרן שליט"א: "יצליח, יצליח"...**
האם כדאי לשלב רמב"ם, טור, שו"ע עם לימוד דף היומי? - **מרן שליט"א: "לא צריך".**

עם אילו מפרשים יש ללמד את הדף ללומדי השיעור? - **מרן שליט"א: "רש"י".**

האם ראוי לומר בתחילת השיעור מאמר מוסר כמה דקות, או להתחיל מיד בלימוד הדף? - **מרן שליט"א: "יתחיל ללמוד".**

אדם השומע שנים רבות שיעור ומרגיש שיכול בעצמו למסור שיעור, האם עליו להתאמץ לארגן לעצמו שיעור למסור בו? - **מרן שליט"א: "לא צריך".**

האם עדיף לשמוע שיעור דף היומי, או ללמוד בחברותא? - **מרן שליט"א: "שניהם".**

ראשי כוללים שואלים האם כדאי שיהפכו את הכולל "ליבו חפץ" בערב לכולל דף היומי, או להשאיר במתכונתו? - **מרן**

*4992 או 077-2222-666

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בעיצומו של חוה"מ הודיע לו לפתע הגבאי כי הוחלט שבשנה זו יכריז רק על עליית 'חתן תורה', ואילו על 'חתן בראשית' יכריז איש אחר. הלה, שזהו כשלושים שנה 'חזקה', לא ידע את נפשו מרוב צער ותדהמה. וכי מה פשעו ומה חטאתו?...

מיודענו את חתן התורה, ובבוא עתו של חתן בראשית פינה מקומו לממלא המקום. הלה, שזו לו פעם ראשונה במקצוע זה, טעה רבות בניגונים המקובלים, ומיודענו 'בעל הנסיון' תיקן אותו שוב ושוב... עד שהגיע לומר 'עמוד עמוד עמוד' - והנה הוא שומע שמכריזים: 'עמוד רבי...' ונוקטים בשמו...

אז הבין כי בניו וחתניו קנו עבורו את עליית חתן בראשית תמורת 'טבין ותקילין', ושמרו זאת בסוד למען יבוא עליו הדבר ב'הפתעה'. עתה השכיל להבין, כי כל בכיותיו, צערו ונדודי השינה אך לריק ולהבל היו, ושחק על עצמו... כי רק לטובתו היה הדבר, שהרי אי אפשר לאדם להכריז על עצמו 'עמוד עמוד עמוד רבי...' והוכרחו להעמיד אחר שיקרא ויכריז את שמו ויעלהו לגדולה.

אף לדידן, הבה נשכיל שלא לבכות ולהצטער על מחסור בדבר פלוני, על בזיונות העוברים עלינו, כי בזה גופא מכינים עבורנו טובה וברכה ורחמים וחיים ושלוש.

(באר הפרשה וארא תש"פ)

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: מעשה שהיה לפני כשנה, בבית כנסת שבאחת הערים המפורסמות, בו נהגו כבמקומות רבים אחרים להעמיד איש מיוחד הבקי בתורת הנגינה והחזנות לגשת אל הבימה ביום 'שמחת תורה', לקרוא 'לחתן תורה' ו'חתן בראשית' לעלות לתורה בנוסח המובא במחזורים 'מרשות וכו'', בנעימה זמרה בקול נעים ומתוק.

אף באותו בית כנסת יש יהודי אשר לו חזקה מזה כשלושים שנה להכריז על העליות החשובות הללו. והנה בעיצומו של חול המועד סוכות ניגש אליו הגבאי והודיעו, שבאסיפה הוחלט שבשנה זו אין ביזו רשות להכריז אלא רק את החתן תורה, ואילו את החזנות בהכרזת חתן בראשית יעניקו לאיש אחר שימלא מקומו...

הלה, שזהו כשלושים שנה 'חזקה', לא ידע את נפשו מרוב צער ותדהמה. וכי מה פשעו ומה חטאתו שנגזל ממנו 'מרשות' אחד... בלילות נטרפה שנתו עליו, ובימים לא מצא מנוח לנפשו. ויהי בעצם היום הזה, וכבר הגיע זמן ה'מקרא', הכריז

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם אפשר לדבר בעניין אחד ולחשוב על דבר אחר?

ברכות דף כד

"תלמיד חכם... שאי אפשר לו לעמוד בלי הרהור תורה"

נראה מזיע מהתאמצות במחשבות של תורה. פעם שאלוהו היאך יתכן להרהר בדבר אחד ולשוחח בדברים אחרים בו זמנית. השיב הגר"ח: אף הדיוט שבישראל כך הוא עושה; משוחח עם הקב"ה בתפילה ולבו מהרהר בעניינים אחרים לגמרי...

סיפר הגר"ז מבריסק זצ"ל: אבי, הגר"ח מבריסק זצ"ל, הרגילני להרהר כל העת בדברי תורה, אפילו תוך כדי שיחה עם אחרים. לשם כך היה מטיל עלי שליחויות שונות באמצע לימודי, על מנת שאתרגל לעסוק בתורה בכל מצב. על הגר"ח עצמו היו מספרים, כי היה משוחח עם בני אדם ובתוך כך היה

כשרבי עקיבא איגר זצ"ל ביקר במוזיאון...

כסא עתיק יומין אשר שימש כמוצג. רבי עקיבא איגר ישב מספר דקות על הכסא והרהר, לבסוף ננער ממחשבותיו ושאל: "נו, היכן התינוק?"... שקוע היה בדברי תורה וכלל לא הבחין כי הוא נמצא במוזיאון, ועקב כך סבר כי הושיבוהו על כסא כדי לשמש כסנדק בברית מילה.

מסופר, כי הגאון רבי שלמה איגר זצ"ל, בנו של הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, אשר חפץ בשלומו של אביו ביקש להביאו לכדי מנוחה עקב חולשתו שנגרמה מעיונו העמוק בתורה. בהיות רבי עקיבא איגר בוורשה, נטלו רבי שלמה ולקחו אל המוזיאון המקומי, מתוך מחשבה כי אביו יסיח מעט את דעתו במקום זה וירפה ממחשבותיו לרגעים קלים. מנהל המוזיאון התרגש לארח בממלכתו אישיות מפורסמת והוא כיבד את הגאון לשבת על

(מאורות)

פרשת השבוע

הצעתי לאבא, כי מאחר וזו הכרעה קשה, מן הראוי לסודר ללשכת הגזית, למרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, ולשאול את דעתו. האב עשה כעצתי, פנה למרן זצוק"ל, ונענה: "לא זורקים בן מהבית, ויהי מה"...

מסמך מאלף מזכרונותיו של איש החינוך הרה"ג רבי אשר יחיאל קסל שליט"א רב כפר הנוער 'זוהרים' שעל ידי מוסדות 'מגדל אור'

עליו מהתלמוד תורה או משכנים, או סתם מעוברי אורח שנפגעו מפגיעתו. אין מילים לתאר את מצבם של הורים, אבא אברך עדין נפש ורגיש, והאם אשת חיל בכל מעשה ידיה, אבל רחוקה ממלחמות כרחוק מזרח ממערב, ולפתע בתוך ביתם גדל "בן סורר ומורה איננו שומע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אותו ולא ישמע עליהם".
אם בשנות ילדותו עברו ההורים ב'הלוך ושוב' בין ביתם לת"ת

"והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם" (שמות יב כו)
משה אהרן (שם בדוי), היה נער שעוד בהיותו ילד קטן התגלו בו כל הקשיים. מסתבר שאם היה הולך לאבחון, הוא היה מאובחן כסובל מהפרעת התנהגות קשה. עוד בילדותו התגלה כמרדן חסר תקנה, ההורים שלו סבלו ממנו בכל עת ובכל שעה, הוא הרס כל דבר הנקרה בדרכו ולא היה יום שבו הם לא קיבלו תלונות

שבו למד, הרי שכאשר הגיע משה אהרן לישיבה קטנה הוא החל לעלות שלב בהתנהגותו. הוא נשלח מישיבה קטנה אחת על סחיטה, כפשוטו. הוא השתלט על אחד מחבריו שהיה נער חלוש, ופשוט סחט אותו באיומים והפחדות. בישיבה קטנה השניה שהגיע אליה, הוא החציף פנים והוביל מרד בכל השיעור שלו. בישיבה השלישית הוא היה רק יומיים. מבלי להיכנס לפרטים, רבני הישיבה שחששו לתלמידיהם הורו לו לעזוב את הישיבה. ושוב מצאו הוריו של משה אהרן את בנם בבית.

ההורים שהיו כבר אכולי יאוש פנו אלי לבקשת עזרה, אולי למצוא מקום מחסה לנער. פגשתי בו כמה פעמים, אבל התברר לי בשיחות אתו כי הוא רחוק מלשמוע דברי מוסר, משאת חייו היא בכיוון אחר לגמרי, וזה רק עניין של זמן עד שיפגוש חברים כמותו וירד לעבר פי שחת, לדיוטא תחתונה. ההורים שהיו אובדי עצות החלו לחשוב כי אין ברירה, והדרך היחידה להציל את עצמם היא להרחיקו מהבית, שכן ביתם הפך לגיהנום, הוא פשוט הטיל אימה יתרה על בני הבית. כולם רעדו ממנו ופחדו ממנו פחד מוות. הצעתי אם כן לאב, כי מאחר וזו הכרעה קשה, מן הראוי לסור ללשכת הגזית, למרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, ולשאל את דעתו. האב אכן עשה כעצתי, פנה למרן זצוק"ל, ונענה כי 'לא זורקים בן מהבית, ויהי מה'.

האב קיבל את הדין, אבל לא עברו ימים מעטים, והנער כעס על אחיו שישן עמו בחדרו והוציאו לחדר המדרגות באמצע הלילה. ההורים, שכבר גם כך תש כוחם, ביקשו ממני להיכנס למרן ביחד עם האב ולהסביר ולתאר לו על סבלם הרב, כדי שמרן ייתן להם רשות להוציאו מהבית. ואכן עמדתי במבוא שבבית מרן בשעת ערב מאוחרת. מרן זצ"ל שמע את התיאור, נאנח, ונתן לי ולאב יד ואמר: 'ה' יעזור שיהיה לכם נחת'. אבל לא פסק את פסוקו.

יצאנו החוצה, ואני זוכר את ההרגשה עד היום: חוסר אונים! מחד מרן לא התיר, ומאידך מרן לא אסר, הוא לא אמר שלא מוציאים ילד מהבית בשום צורה, ומאידך הוא גם לא אמר 'תוציאו'. ומאחר והדבר לא הוכרע, נשאר הדבר בשב ואל תעשה, וההורים ממשיכים לסבול עוד יום ועוד יום. אין יום שקללתו לא גרועה מקודמו, עד שהגיעו הדברים לידי כך, שהבת הגדולה במשפחה פנתה אלי בבכי ואמרה לי: 'אני כבר בגרתי והוריי לא פנויים לחתן אותי, אני כבר לא מדברת על הפגם משפחה שגרם לי משה אהרן, אלא על המציאות, שאני לא יכולה לחשוב על נישואין ועל המשך דרכי בחיים, כי הורי עסוקים כל היום בכיבו'

השריפות שמבעיר משה אהרן".

קשה היה לשמוע בכיה וכאב של נערה צעירה שסובלת מהתנהלות חסרת לב של אחיה הצעיר שלא רואה לפניו דבר. קשה היה שלא להיענות לבקשתה, להיכנס שוב לרבן של כל ישראל זצ"ל ולבקשו כי יתיר להוריה לשלח את בנם מביתו, כדי שיוכלו להתחיל לחיות ולדאוג לה ולאחיה ואחיותיה הנוספים.

וכך הווה. נכנסתי למרן זצוק"ל ושחתי בפניו את דמעותיה של ריבה זו. מרן הקשיב בכובד ראש ואמר לי: "אני מברך אותה שבעזרת השם תמצא את זיווגה בקרוב". למשמע המילים הללו, דהיינו תשובת מרן זצוק"ל, ענתה לי האחות כי אם כך אין לה ברירה והיא תעשה מעשה... אמרה ולא פירשה.

עברו כמה חודשים ולא שמעתי שוב מהמשפחה. הנחתי כי מאחר ולא הבאתי ישועה הם המשיכו לחפש מאן דהו שיעזור להם. אבל למרבה הפלא, חצי שנה אחרי זה אני מקבל שיחה מהאחות המדוברת, כי אחיה משה אהרן מבקש להיכנס לישיבה. הוא השתנה לגמרי, והפעם יש תקווה שישנה את דרכו ויצליח. הסכמתי לפגשו, כדי להתרשם כי הוא עבר שינוי, ולא האמנתי למראה עיניי. הבחור השתנה לחלוטין, שיחו ושיגו היו אחרים לגמרי.

פניתי לראש ישיבה ידוע שמחזיק תלמידים מעין אלו, ומשה אהרן התקבל לישיבה והחל ללמוד שם. באחת הפעמים הסמוכות לכניסתו של משה אהרן לישיבה, נכנסתי למרן וסיפרתי לו על השינוי שהחל במשה אהרן.

מרן זצוק"ל שמע ואמר לי: "תראה, כשהיה פה האב הבנת מדיבוריו כי מאז שהוא מתמודד עם הבן הוא עסוק רק בדבר אחד, בסור מרע. הוא עסוק בלגרום לו לפחד כדי שהוא ינהג בדרך הטובה. כנראה", אמר לי מרן, "שהנער הזה צריך דרך אחרת. אבל להציע להורים לנהוג בדרך אחרת, לא היה מתקבל על ליבם, כי הם כבר הרגישו שעשו את הכל. אלא מה, הם לא רצו לזרוק אותו מהבית מבלי שאני אתיר להם, ואני לא עניתי על השאלה. באין ברירה אחרי שכלו כל הקיצים הם מצאו את הדרך, דרך האחות שהחלה לקרב אותו, רק כדי לקבל הפסקת אש. בהמשך, ההורים הבינו שבדרך טובה הם משיגים יותר, ולכן נולד השינוי הגדול הזה".

כיום, משה אהרן הינו אברך מתמיד ותלמיד חכם...

(אוסף גיליונות חנוכה תשע"ט)

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל

שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

בדרך חזור, האברך שלצדי מקבל טלפון מ'מעייני הישועה', וזאת אחרי תקופה קשה שלא ראו שום התקדמות. "הבחור שלך יכול להשתחרר", הם אומרים לו...

"אני רק הנהג, וזה הסיפור שהייתי עד לו. את המסקנות תסיקו בעצמכם..."

בטלפון. הנערה לשעבר אמרה, שאכן היא לא לקחה כלום, אך אינן לה בעיה למחול. 'אני מבינה שהייתם לחוצים מאד, ולכן פעלתם כך. אני מוחלת בלב שלם, אבל תדעו שכבר אז לקחת את העניין יותר בקלילות. מי שנפגעה באמת זאת אמי עליה השלום. היא לא יכלה לשאת את זה שחושדים בבת שלה, וממנה אתם צריכים לבקש מחילה.'

"אשתי ביררה אצלה על מקום מנוחתה של האם, ואנחנו בדרך לשם", סיים האברך לספר לי.

אני כהן, ולכן לא נכנסתי למתחם. הנוסע שלי עלה לה, מצא את החלקה בהר תמיר, ובמרחק כמה קברים מצא תשעה יהודים בדיוק, ואלו הסכימו להצטרף למניין. הנוסע ואשתו חלצו נעליים, ובלב נשבר ביקשו מחילה מאמה של הנערה.

בדרך חזור, האברך שלצדי מקבל טלפון מ'מעייני הישועה', וזאת אחרי תקופה קשה שלא ראו שום התקדמות. "הבחור שלך יכול להשתחרר", הם אומרים לו. "ערכנו עכשיו בדיקות, והמצב שלו תקין. אנחנו ממליצים לו על תרופה מסוימת בעוצמה פחותה, למשך תקופה, ויש סיכוי גדול שאחרי ביקורת חוזרת יוכלו להוריד גם את התרופה הזאת".

אני רק הנהג, וזה הסיפור שהייתי עד לו. את המסקנות תסיקו בעצמכם...

(גיליון 'השגחה פרטית')

אני גר באשדוד. יש לי רכב, ומפעם לפעם אני מסיע אנשים בתשלום. אברך אחד הזמין אצלי נסיעה להר המנוחות יחד עם אשתו.

הנסיעה החלה באווירה כבדה משהו, ובהמשך הנסיעה שפך האברך את לבו: "הבן שלי מאושפז ב'מעייני הישועה' במצב נפשי חמור. זה דבר שאיני מאחל לאיש. היסורים שלו, היסורים שלנו. עינינו רואות וכלות, ואין בידינו להועיל מאומה.

"בתוך הניסיון המר והנמהר הזה, עשינו חשבון נפש. אשתי אמרה שאולי עלינו לבקש ממישהו מחילה, ואכן נזכרנו. לפני כמה שנים יצאנו מהבית, ואת הילדים הקטנים השארנו עם נערה צעירה ששימשה כבייביסיטר. כשחזרנו, גילינו שנעלם לנו כסף בסכום גדול מאד. חיפשנו בכל הבית ולא מצאנו, והחשד נפל על הבייביסיטר.

"אשתי שאלה את הנערה על כך, וזו הכחישה את העניין מכל וכל. המשכנו לחפש, וכיוון שלא מצאנו, חזרנו אל המשפחה של הנערה ודרשנו את הכסף. האם כעסה: 'מה אתם רוצים ממנה? הבת שלנו יראת שמים והיא לא תיגע במה שאינו שייך לה', אבל אנחנו טענו שההורים מחפים עליה במקום לחנך אותה, ועוד כמה חילופי דברים בסגנון.

"אשתי אמרה, שעלינו לבקש מחילה מהנערה שפגענו בה. איתרנו את הנערה שגרה היום בחו"ל, ואשתי שוחחה עמה

יומא דהילולא

הרבי נאנח עמו, צער השתקף מעיניו. מבין הוא לליבו ומשתתף בצרתו. הוא התכנס בעצמו, ולאחר רגע שאל: "מה אני עושה כאן באמריקה?" ... האיש לא הבין. "סליחה, רבי?!..."

ליומא דהילולא של כ"ק האדמו"ר רבי משה יחיאל הלוי מאוז'רוב זצ"ל בעל 'אש דת' ו'באר משה'

נאה, ויש רב חשוב ושיעורי תורה, והוא הנשיא המוכתר והבלתי מעורער. אלא שלאחרונה הצטרפו מתפללים חדשים, המבקשים לשנות סדרים, והם העמידו מועמד מתחרה כנגדו. הם פתחו

אל רבינו נכנס יהודי נכבד מוותיקי התושבים בשכונתו ממקומי בית הכנסת המפואר, בו השקיע משאבים ומאמצים רבים. הוא סיפר כי ברוך ה', בביה"כ המהודר התגבשה קהילה

במסע טענות וקובלנות. הטילו דופי ביושרו וזלזלו במסירותו. לדבריו, הם מבקשים לגמול רעה תחת טובה וגורמים לו עוגמת נפש שלא תשוער... הרבי נאנח עמו, צער השתקף מעיניו. מבין הוא לליבו ומשתתף בצרתו.

הרבי התכנס בעצמו, ולאחר רגע שאל: "מה אני עושה כאן באמריקה?"...

"סליחה רבי?! האיש לא הבין."

הרבי הגביה את קולו: "האם אתה יודע, מה אני עושה כאן?" והסביר את שאלתו: "הגעתי לכאן זמן רב לפני מלחמת העולם. הגעתי מפולין, שבה תססה היהדות במלוא חומה ועוזה. הגעתי לאמריקה, בה היתה היהדות בשפל המדרגה. כמעט ולא היו ישיבות, לא מוסדות חינוך תורניים לבנות, לא חצרות חסידיות..." "מדוע היגרת לכאן? סבי היה הרבי השלישי בשושלת אוז'רוב ואבי היה רב בעיירה. כשסבי נפטר, אבי התמנה לאדמו"ר, לרבם של החסידים, ואותי מינו לרב. פתחתי ישיבה, ארגנתי שיעורי תורה. הייתה זו תקופת זוהר, מעט לפני מלחמת העולם הראשונה. פעילותי הנמרצת עשתה לה שם. הציעו לי את רבנות ראדום בהיותי בן עשרים וארבע. הוצע לי להיות רבה של פינטשוב, אב בית דין בלודז', ולא הסכמת!"

"מלחמת העולם הראשונה פרצה, היתה זו ממש שואה. אוז'רוב עברה מיד ליד ככדור משחק. כל כובש התעמר, התעלל הטיל גזירות ועט על הביזה. בסופו של דבר, הגלו הרוסים את כל יושבי העיירה, אנשים נשים וטף, זקנים וחולים, כל אחד נשא את הצרור הדל, שהותר לו לקחת... בדרכנו ראינו את האיכרים נוהרים מן הכפרים אל העיר, ממחרים לרוקן את בתינו... עודנו הולכים ובוכים, ומן העיירה עלו תימרות עשן, שריפה פשטה בה וכילתה את כל בתיה... הרוסים נסוגו מן העיירה החרבה, ואנו

חזרנו לעיירה בלי בית-כנסת.

"התושבים בכו על החורבן, ואני התחלתי בשיקום. אירגנתי מגביות, דחקתי באנשים לבנות את ביתם. התחלנו מן המסד, אך מכת דבר פשטה בינינו, איבדתי בה את אשתי ושלושה מילדיי. באותה שנה נפטרו גם הוריי."

"לא אדע מאין נטלתי את הכוחות אבל אוז'רוב שבה ונבנתה. בית המדרש הוקם, המקווה והישיבה שבו ונוסדו, ובנוסף לרבנות העיירה הוטלה עלי גם האדמו"רות."

"המלחמה הסתיימה, הפצעים הגלידו. בניתי את ביתי מחדש, הדרך לאוז'רוב המתה חסידים כבעבר."

"באוז'רוב התגורר דוד קשיש, קרוב משפחה, ונקבצו סביבו כמה נרגנים שטענו שהרבנות והאדמו"רות ראויה לו. הם היו מיעוט מבוטל. הרי הוכרת לי לרב בידי אבי והוכרתי רשמית ע"י השלטונות, כל החסידים הכתירוני כאדמו"ר, ואני אהבתי כבניי ואהבתי את העיירה ששיקמתי בעמל בל יתואר. אבל מיד כשהרחתי ריח מחלוקת, עזבתי הכול וברחתי על נפשי! שהמשלחות לא ישיגוני, שהתחנונים לא יפתוני. עד לאמריקה ברחתי."

"והיום", הוסיף בקול חנוק, "אוז'רוב שוב חרבה... הנאצים פלשו לעיירה. לפני שהתנכלו ליהודיה, העמידום כצופים משני עברי הרחוב. הוציאו את הרב הישיש מביתו. אותו קרוב, שהתפתה והסכים למלוך. הם עקרו את ארון הקודש על ספרי התורה שבו מכותל בית-המדרש, והעמיסו אותו על שכמו של הרב הישיש... הריצו אותו בלעג ובשחוק, עד שכרע, כשל ונפל, ונקבר תחת ארון הקודש... ה' ינקום דמו!"

"שמע לקולי, שוב לביתך וחשוב על הסיפור. אם תרצה, תשוב מחר ונדון במצוקתך."

למחרת הגיש הנשיא את התפטרותו.

(פניני עין חמד)

יומא דהילולא

"מתחילה חשיתי לגשת לשוחח עמו מתוך חולשה כזו, אך בהפסקה הקצרה שלפני תפילת מוסף, חזקה עלי בקשת המקורבים וניגשתי למקומו שבכותל המזרח. והנה כשהתקררתי אליו ראו עיני דבר נורא..."

ליומא דהילולא של הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל, אדמו"ר ממשכנות הרועים וחבר בד"ץ העדה החרדית

צעירים. בכל פעם שעלו ובאו אל ביתו לעצה וברכה, היה סוגר את הגמרא ומכניס עצמו בטובת המבוקש ממנו. ובפרט היה ידוע כמדריך נפלא לצעירי הצאן, והיה מאריך עם בחורים יקרים בדברי הדרכה וחינוך, להתוות בפניהם את הדרך הישרה במסילה העולה בית קל.

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: מורי ורבי הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל, דיין ומו"ץ העדה החרדית דפה עיה"ק ת"ו, היה ידוע ומפורסם ומפורסם בהתמדתו ושקידתו בתורה, וכל רגע בסדר יומו העמוס היה מנוצל לתורה ועבודת ה', אך בכל זאת לא חס על זמנו כשנצרך לחזק אברכים או בחורים

הגבאים והמקורבים לגשת לשוחח עמו, כי שיחותיו עמי נסכו בו חיות וחיוזוק, ואולי גם אם יהא צורך לבקשו להיכנס לנוח בביתו נאוה קודש.

מתחילה חששתי לגשת לשוחח עמו מתוך חולשה כזו, אך בהפסקה הקצרה שלפני תפילת המוספין ותפילת גשם, חזקה עלי בקשת המקורבים וניגשתי אל מקומו שבכותל המזרח. והנה כשהתקרבתי אליו ראו עיני דבר נורא, הוא בקושי החזיק את ראשו בישיבתו על הכיסא, כולו חלוש בתשישות וחלישות נוראה. אך משהתחלתי בשיחה עמו שאל תיכף לשלום הבחורים הצעירים שידע שנמצאים אצלי בהליכי קירוב והצללתם מרדת שחת. ובבת אחת נאזר בגבורה וניכר שקיבל פתאום כוחות מחודשים והחל לדון עמדי באופנים ודרכים הראויים לקירובם והצללתם.

והיה זה לפלא גדול, כיצד ניסכו בו בבת אחת כוחות רעננים, כשאזר כגיבור חלציו לשוחח עמי בדרכו בשמחה גדולה. הוא השיב לי באותו מעמד על כל שאלותי, ולא חסך בדברים כדי לחזק אותי מאד, להמשיך בעבודת הקודש של קירוב בחורים חלשים, אף כשלפעמים אין רואים שום התקדמות ונראה לכאורה כעבודה מיותרת שאינה מפיקה פירות, עלינו לעשות את אשר מוטל עלינו בלא קשר לתוצאות, ואי אפשר לדעת היכן וכיצד תועיל השפעת הקדושה.

לאחר סיום שיחתנו הודו לי המקורבים מאוד, ואף הם הביעו גודל פליאתם על המהפכה הגדולה שניכרה בו בעקבות אותה שיחה, שפתאום לא ראו בו שום חולשה ותשישות ושום עייפות, רק כולו אומר חיוזוק ועוצמה לחזק את ידי בעבודת הקודש, וכך נמצא שממילא נשאר עד סוף התפילה בבית המדרש.

(טיב הקהילה ראה תשע"ט)

בדידי הוי עובדא, בחודש תמוז האחרון לימי חייו, נצרכת לשוחח עמו אודות כמה עניינים הנוגעים לציפור נפשה של היהדות החרדית ושמירת גדרי הקדושה של בחורי ישראל הטהורים, וכן כמה שאלות שהיו על הפרק בקביעת דרכי הקירוב לבחורים חלשים ברוחניות אל אביהם שבשמים, ועוד כמה עניינים המסתעפים שנצרכו להכרעת גדולי הדור. ואמר לי רבי בנימין הצדיק לבוא אליו בשבעה עשר בתמוז ביום התענית בצהריים.

הגעתי אל ביתו ביום הצום, ונקשתי קלות על דלת הבית. כשפתח לי הרב את הדלת היתה ניכרת עליו חולשת הצום, והרגשתי שהוא ירד ממיטתו כדי לפתוח לי הדלת. חשתי מאוד שלא בנוח, ביקשתי את סליחתו, והצעתי שאולי עדיף שאבוא בפעם אחרת. אך הרב בצדקותו ענה לי, שאדרבה לכן הזמין אותי בשעות אלו של יום התענית, כי יודע ומכיר את טבעו חולשתו ביום צום, ואינו רוצה להעביר את היום בשינה ח"ו, ולכן ביקש 'לנצל' את הזמן הזה לשיחה עמדי. - הוא רק ביקש שאכנס בשקט, כדי שלא להעיר את הרבנית משנתה.

ואכן ראיתי באותה עת את גודל מסירות נפשו לקירוב בחורי ישראל, וגודל האחריות שנשא על כתפו בקדושת ישראל, שעל אף חולשתו הגדולה בעיצומו של יום התענית, שכמה פעמים באמצע שיחתנו נצרך להפסיק ולנוח קמעא, לא הסכים לדחות שיחתנו לזמן אחר, והמשיך לפסוק בכל העניינים הנצרכים במסירות נפש, כדי לקרב לבות בני ישראל לאביהם שבשמים.

כיוצא בדבר בחג שמחת תורה האחרון לימי חייו עלי אדמות ראיתי אצלו דבר נפלא. מצב בריאותו היה אז חלוש מאוד, וישב על כיסא קדשו, ובאמצע ההקפות תקפה עליו חולשתו ביותר ולא חש בטוב, וחששו המקורבים מאוד לשלומו. לפיכך ביקשו ממני

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שיפורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

חדש

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

חדש

הר"ר **יחיאל גולדברג** הי"ד
עדכונים על סיום השי"ס • עברית/אידיש

שלוחה 6

הרב **יוסף מגנוז** שליט"א
הדף היומי בבלי • צרפתית

שלוחה 2/5

חדש

שידורים חוזרים
ממעמדי סיום השי"ס
ומאירועי דרשו

שלוחה 5

חדש

הר"ר **יחיאל גולדברג** הי"ד
הפוחת בכל יום - באידיש

שלוחה 3/2

חדש

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
הפוחת בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3/1

הר"ר **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם ניתן להגעיל כלי בשרי וכלי חלבי בבת אחת?

תערובת איסור 'בשר בחלב'. ואילו טעם החלב שנקלט עתה בכלי הבשרי, הוא 'נותן טעם בן נותן טעם של היתר', כלומר: החלב בפני עצמו, הוא 'דבר היתר', שהרי בשר וחלב מותרים באכילה כשאינם מעורבים, אשר טעמו נחלש בעת היבלעו בכלי החלבי, ונחלש שנית בעת היפלטו מהכלי החלבי, ונמצא כי הכלי הבשרי 'קיבל' טעם קלוש מאד של 'דבר היתר', אשר אינו אוסר את הכלי.

[שו"ע תנב, ב, ומשנ"ב טז-יז]

בהגעלת כלים, אין להגעיל כלי בשרי וכלי חלבי בבת אחת, משום שפליטות הבשר והחלב פגועות זו בזו ומתערבות, ושבות ונבלעות יחד בשני הכלים, ונמצא שטעם בשר וחלב בלוע בכלי. במה דברים אמורים? כששני הכלים הם 'בני יומם', כלומר, שבשעת ההגעלה טרם חלפו עשרים וארבע שעות מעת שנבלע בהם טעם הבשר והחלב.

אולם, אם הכלי הבשרי, לדוגמה, אינו 'בן יומו', אזי טעם הבשר הבלוע בו 'פגום', ולכן בהתערבו בטעם החלב לא נוצרת

מדוע נוהגים שלא להכשיר כלי 'בן יומו' בהגעלה?

ובלוע את טעם האיסור שנפלט ממנו. ולפיכך, מנהג ישראל מקדמת דנא שלא להכשיר כלי 'בן יומו' בהגעלה, בכל אופן שהוא, דהיינו, אף מ'בליעה' של היתר, (כגון בשר או חלב המותרים באכילה כשאינם מעורבים), ואף כאשר כמות המים גדולה פי שישים מהכלי; מפני שחששו שמא יטעו ויגעילו כלי 'בן יומו' מבליעת איסור אף כאשר כמות המים אינה גדולה פי שישים מהכלי.

[שו"ע תנב, ב, ומשנ"ב יח-כ]

בהמשך לאמור: מעיקר הדין, ניתן להגעיל כלי בשרי וחלבי יחד כאשר כמות המים היא פי שישים מאחד הכלים, כיון שפליטתו של כלי זה מתבטלת לאלתר במים, ואין בכוחה לאסור את הכלי האחר.

וכן כלי שבישלו בו בשר בחלב, או שבלוע בו איסור אחר - ניתן להכשירו בהגעלה רק כאשר כמות המים היא פי שישים מהכלי, משום שאז מתבטל טעם האיסור במים; אך אם כמות המים אינה פי שישים מהכלי, לא ניתן להכשירו בהגעלה, שהרי הכלי שב

האם ניתן להכשיר כלי 'בן יומו' ב'ליבון'?

כבהגעלה, בה הבליעה נפלטת מהכלי אל מי ההגעלה. אולם, אין לנהוג כך אלא ב'ליבון חמור', שבו מוליכים אש ממש על פני הכלי עד שניתזים ממנו ניצוצות (ראה שו"ע תנא, ד); ולא ב'ליבון קל', שבו רק מחממים את הכלי במידה שקש אשר יונח עליו מבחוץ ישרף מחמת החום; וזאת משום שיש הסוברים שליבון כזה אינו מכלה את הבליעה בתוך הכלי, אלא רק מפליט אותה החוצה.

[ביאורים ומוספים דרשו תנב, 18]

כאמור, המנהג שלא להכשיר כלי 'בן יומו' בהגעלה. אולם, כלי שנטרף ביום טוב, מותר להגעילו ביום טוב, למרות שהוא בן יומו. וכן במקרה שההימנעות מהגעלת הכלי לאלתר כרוכה ב'הפסד מרובה', הקלו להגעילו באופנים מסוימים (ראה תקציר לשלשום).

וכמו כן, מותר לכתחילה להכשיר כלי 'בן יומו' מבליעת איסור על ידי 'ליבון', כיון שבהכשרה זו מתאקלת הבליעה לחלוטין, שלא

* בהגעלת כלים לפסח, יש המהדרים להמתין שלושה ימים מעת השימוש בכלי לחמץ עד להגעלתו, ויש המהדרים אף לבצע את ההגעלה עצמה לפחות שלושה ימים לפני הפסח.
* כלי ש'בלע' טעם איסור, ב'כלי ראשון' שעל האש, ניתן להגעילו רק במים רותחים בכלי העומד על גבי האש. ואם הגעילוהו במים העומדים על האש אך אינם רותחים - צריך לשוב ולהגעילו.
* מים שהגעילו בהם כלי מאיסור, ויש בהם פי שישים מהכלי - למרות שהאיסור בטל בהם, אין להשתמש בהם לבישול ולשתייה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

בית בדוק מחמץ שגוי נכנס לתוכו עם חמץ - האם צריך לבדוק שנית?

הבית הוא גוי. אולם, אם ילד נכנס לאחד מחדרי הבית וחמץ בידו, צריך לשוב ולבדוק את החדר שהילד נכנס לתוכו, כיון שילד עלול להטמין את החמץ בחדר; אך אין צורך לבדוק חדרים אחרים בבית, למרות שהם פתוחים לחדר זה.

[שו"ע תלח, א, ומשנ"ב ד, ה ריא]

בית שנבדק מחמץ כדן, ולאחר הבדיקה נמצא בו חמץ - אין צורך לבדוק שנית. וכמו כן, אם אדם מבוגר נכנס אל הבית כשחמץ בידו, ולא ידוע בוודאות שהוציא את החמץ מהבית, אין צורך לבדוק את הבית שנית, כיון שאדם מבוגר דרכו לאכול את החמץ, או להחזירו למקומו, ולא סביר שהניחו במקום נסתר בבית. ודין זה, הוא אף במקרה שהמבוגר שנכנס עם החמץ אל

הלוח היומי

א' בשבט | רבי נתן נטע ב"ר אברהם ברוידא זצ"ל, מחלם, תלמיד רבי אלימלך מליז'נסק ובעל נטע שעשועים

בשנת ב' אלפים תפ"ט, ביום זה החל משה רבנו ע"ה לומר את ספר דברים, הלא הוא "משנה תורה", עד ז' אדר: "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש, הואיל משה באר את התורה". המדרש בתהילים אומר כי יום זה משול כיום מתן תורה (מדרש פ"ח).

יארצייט:

- תקע"ב: רבי נתן נטע ב"ר אברהם ברוידא זצ"ל, מחלם, תלמיד רבי אלימלך מליז'נסק ובעל נטע שעשועים.
- תקע"ד: רבי אלעזר לאזי ב"ר יוסף ברלין זצ"ל, אב"ד המבורג, בעל משנת דרבי אליעזר.
- תרל"ט: רבי משה ב"ר יוסף שיק זצ"ל, בעל שו"ת מהר"ם שיק.
- תש"ה: רבי משה אריה ב"ר יצחק רוזנברג זצ"ל הי"ד, בעל שערי משה.
- תשל"א: רבי משה יחיאל הלוי ב"ר אברהם שלמה אפשטיין זצ"ל, האדמו"ר מאוז'רוב, בעל אש דת ובאר משה.
- תשנ"ז: רבי אברהם יהודה ב"ר יעקב פרבשטיין זצ"ל, ר"י חברון כנסת ישראל י-ם.
- תשס"ב: רבי בנימין ב"ר אריה מרדכי לייב רבינוביץ זצ"ל, האדמו"ר ממשכנות הרועים, חבר בד"ץ העדה"ח.
- תשע"א: רבי משה ב"ר יוסף אדלר זצ"ל, גאב"ד טורדא ירושלים.

דיבור לשון הרע וציפיה לגאולה - הם תרתי דסתרי

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

בית המקדש, כדי שנזכה לבנינו. ובוודאי שאם היתה רשות לכל אחד לתת מכספו לבנין בית המקדש, כמה רב חפצו היה בזה, והיום שאין אפשרות זו, כל מה שנצרך הוא כי ישמור פיו ולשונו ובזה יעזור בגופו לבנין בית המקדש. עוד הביא שם מדברי הזוהר הקדוש, שעל ידי בית כנסת אחד שיהיו שומרים את מידת השלום, כמו שצריך, יכולים לזכות לביאת המשיח.

וכבר יצא מפי קדשו של החפץ חיים בזה"ל: "מי שמדבר לשון הרע, הרי מוכח שאינו מצפה ומחכה לביאת משיח צדקנו, שאם היה מצפה ומחכה איך היה מדבר לשון הרע, שזה העיקר הגדול המעכב את הגאולה, והרי הם שני דברים הסותרים זה את זה" (הגרא"ג זקס בשם אביו הגרמ"מ זקס חתנו של הח"ח ששמע מפי קדשו של הח"ח, מאיר עיני ישראל ח"ב).

היום מתחילים במחזור הלימוד השני לשנה זו בספר 'חפץ חיים'. בתחילת ההקדמה לספר מרחיב ה'חפץ חיים' בכך, שעוונות עם ישראל הם הסיבה היחידה לכך שהגאולה מתעכבת, ואין הסיבה כי אם מצדנו, שבעוונותינו הרבים אין אנו מניחים לו שישרה שכינתו בינינו. ובהמשך מבאר, כי הסיבה העיקרית היא חטא הלשון, שכן הוא היה הסיבה העיקרית לגלות.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מציינים, כי חז"ל כבר רמזו לנו זאת במה שאמרו "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאילו נחרב בימיו", וביאר ה'חפץ חיים' בספרו שמירת הלשון (ח"ב פ"ז) בשם הראשונים, שהטעם בזה פשוט, שאותם העוונות שגרמו אז להחריבו, בכוחם לגרום עתה שלא יבנה.

והוסיף (שם) שאם כן בוודאי מן האמת והצדק מחויבין אנו להתחזק בכל כוחנו לתקן חטא זה של לשון הרע שבעבורו נחרב

מרח"ק"קהילות יעקב" דיבר בסוף ימיו על הצורך להתחזק באהבת ה' ויראת ה' ואמר: "הלא מצות אהבת ה' היא מצות עשה מן התורה, וכן יראת ה', ואיך לא נשקוד על זה לקיימן כדין כמו שאר מצוות?"

(פניני רבינו הקהילות יעקב ח"א עמ' קז)

נשתדל בעת אמירת "ואהבת את ה'" בקריאת שמע, לעורר בלבנו אהבה עזה להשי"ת ונקיים בכך מצות עשה דאורייתא